

Om coronakrisens hjältar och hur de skall belönas

Finlands Livsmedelsarbetareförbund SEL rf:s ordförande **Veli-Matti Kuntonen** konstaterade i tidningen Demokraatti 30.4.2020 att ”*coronakrisens hjältar ska inte behöva stå för kostnaderna för återuppbyggnaden av samhället....Arbetstagare inom livsmedelsbranschen och handeln, städare, långtradarchaufförer, vårdbiträden och många andra yrkesmänniskor i kritiska branscher håller samhället i gång även under undantagsförhållanden. När vi väl har kommit över det värsta och börjar skapa en ny uppgång får de inte bli bortglömda. De har gjort sig förtjänta av offentligt beröm, men bara tacksamhet räcker inte till. Uppskattningen ska också synas i arbetstagarernas löner och andra anställningsvillkor.*”

Jag håller delvis med SEL:s ordförande, eftersom till exempel arbetstagare i livsmedelsbranschen har för sin del spelat en stor roll och gjort ett utomordentligt arbete när de sett till att vi ”white-collar kontorsjobbare” har kunnat jobba hemifrån, gömda för coronaviruset. Samtidigt har ”vi andra” kunnat tvista på sociala medier om till exempel huruvida det är tryggt att vistas utomhus till exempel på Fölisön eller om det är möjligt att spela golf i grupper om fyra personer utomhus. Men samtidigt har ”vi andra” dock ansett det vara nästan självklart att butikshyllorna är fyllda med mat som väntar på att bli köpt av oss. Ingen har ansett att det varit ett problem att tiotals eller t.o.m. hundratals anställda arbetat samtidigt i samma lokaler i livsmedelsfabriker. Eller har människorna månatro trots att maten kommer till butikerna på samma sätt som ”el kommer ur väggen”?

SEL:s ordförande förbisåg dock en väsentlig grupp då han lyfte fram hjältarna under coronakrisen. Nämligen livsmedelsföretagarna (liksom alla företag), som har sett till att det överhuvudtaget har funnits arbete för livsmedelsarbetarna. Det finns inget arbete för arbetstagarerna, om det inte finns företag som erbjuder dem arbete. Detta är något som man brukar glömma i Finland. Under våren har även tusentals anställda i bageribranschen och

restaurangbranschen fått erfara hur det är att bli utan arbete. De har inte kunnat arbeta bland annat eftersom restauranger, och även bageri- och konditorikaféer har varit tvungna att stänga på grund av statsmaktens beslut. I praktiken har nästan hela Horeca-sektorn blivit utan arbete som en följd av coronakrisen och regeringens beslut.

Bageri- och konditoriföretagarna har under coronakrisen arbetat långa dagar i bagerier och konditorier, för att deras företagsverksamhet ska vara möjlig i framtiden trots den ekonomiska katastrof som statsmaktens beslut orsakat. En bageriföretagare skickade mig ett e-postmeddelande med texten ”30 h arbetsskift över, med 3 h vila”. En annan företagare ringde mig och berättade att hen permitterat alla anställda, men själv gjort 16 timmars skift för att företaget överhuvudtaget skulle hållas flytande. Företagaren oroar sig mest över hur pengarna ska räcka till för att betala semesterlöner och -penningar till anställda i sommar. Det är vad företagarna gjort medan vi andra distansjobbat tryggt hemma.

Enligt de företag som svarat på Bageriförbundets medlemsenkät minskade försäljningen i Bageriförbundets medlemsföretag i april 2020 med i genomsnitt över 50 % jämfört med året innan*. Hos väldigt många företag har försäljningen minskat

med 80–90 %, och en del företag har blivit tvungna att lägga ned hela sin verksamhet. Många företagare väntar på den kommande sommaren med skräckblandade känslor, och rädslan beror inte på coronaviruset, utan på hela företagets framtid.

Det står klart att bageri- och konditoriföretagarna inte kan bli tvungna att stå för kostnaderna för det värdefulla arbete som livsmedelsarbetarna utfört under coronakrisen vid de kommande kollektivavtalsförhandlingarna i vinter. Bagerisektorn har tyvärr inte råd med det**. Bageriarbetstagarernas kollektivavtal är i sin stelhhet även i övrigt i många avseenden helt orimligt, orättvist och diskriminerande mot i synnerhet oorganiserade företag.

Hur kan vi då belöna coronakrisens vardagshjältar? Jag vet att jag inte är någon som ska ge republikens president råd om vilka han borde bjuda in till slottsbalen på självständighetsdagen. Trots detta vågar jag konstatera att det nu om någonsin finns tillfälle att belöna coronakrisens hjältar med en sådan värdefull inbjudan. Det vore ett sätt att från statsmaktens håll visa uppskattning för de företagare och anställda som har hållit samhället i gång även under undantagsförhållandena. Och för att så många av dessa personer som möjligt ska rymmas med, skulle man denna gång kunna låta bli att bjuda in till exempel ”fackoligarker” och andra arbetsmarknadsledare, från såväl arbetstagar- som arbetsgivarhåll. Då man höll ut hemma på soffan under coronakrisen, kan man också följa med slottsbalen hemma på soffan.

Mika Väyrynen

*Läs Bageriförbundets info på s. 7 ”Halverad omsättning i bagerier – Framskjutningen av statens stödpaket en katastrof”

** Den övriga livsmedelsindustrin kommer knappast att ha råd med det heller, om/då det allmänna ekonomiska läget i samhället blir sämre under hösten/vintern.